

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 1

19 Mart 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.31

BAŞKAN: Mahmut KAÇAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ERDOĞAN (Adıyaman)

SÖZCÜ: Önder MATLI (Bursa)

KÂTİP: Mehmet S. HAMZAOĞULLARI (Diyarbakır)

---- 0 ----

BAŞKAN – Çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, malumunuz üzere, dün yapmış olduğumuz toplantıda raporumuzun yazım aşamasıyla ilgili hazırlanan ön taslak noktasında genel bir değerlendirme yapma imkânımız oldu. Bugünkü oturumumuzda da yine bu genel değerlendirme üzerinden raporun nasıl şekilleneceği ve hangi hususların yer alacağı konusunu en azından ilkeler bazında bugün belirleme cihetine gideceğiz hep beraber. Buradan oluşacak olan ortak iradeyle birlikte de önümüzdeki süreci daha verimli bir şekilde değerlendirip önümüzdeki hafta itibarıyla raporumuzun yazım aşamasını tamamlamayı arzu ediyoruz.

Dün yaklaşık altı saate yakın, zannediyorum beş buçuk saate yakın bir toplantı oldu ve bir istişare toplantısı oldu. Özellikle raporun içeriğiyle ilgili, neler olması gerektiğiyle ilgili farklı fikirler ortaya konuldu. Bu cihetle ben tekrar milletvekili arkadaşlarımın değerlendirmesine müracaat edeceğim. Özellikle raporun nasıl olması gerektiğiyle ilgili genel ilkeleri belirleme noktasında bugün herhâlde biraz daha mesai harcayacağız.

Dün özel istihdam bürolarıyla ilgili çözüm önerileri kısmında olan hususlar ile mevcut durum arasında bir çelişkinin olduğunu hep beraber tespit etmiş olduk. Özel istihdam büroları neyi getiriyor; bunlarla ilgili arkadaşlarımızdan bilgi notu istedik, bu bilgi notlarını bizimle paylaştılar. Onu inceleme imkânı oldu mu arkadaşların, onu bilemiyorum, belki biraz daha zaman içerisinde bunu incelememiz gerekecek. Yasa tasarısını bugün, az önce arkadaşlarımız paylaştılar. Bunu tamamen ayrı bir başlık altında değerlendirmemiz gerekiyor, özel istihdam bürolarını. Bizim şu anda raporumuzun mevcut durumu üzerinden, neler yapılabileceği üzerinden biraz daha oluşturmamızda fayda var diye mütalaa ediyorum.

Dünkü yapmış olduğumuz istişareler doğrultusunda ben milletvekili arkadaşlarıma söz vermek istiyorum. Bu konuda açıkçası genel çerçeveyi daha tam oluşturamadık. Yani arkadaşlarımızın hazırlamış olduğu bir taslak var ama tam, böyle içimize sinen bir şey oluşmadı, çünkü konuşmalarımızdan da onu anlıyorum. Bu manada arkadaşlarımızın vereceği katkı elbette önemli. Ben sözü milletvekili arkadaşlarıma veriyorum.

Buyurun arkadaşlar, söz almak isteyen varsa.

Levent Bey, buyurun.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, dün de değindik, bu çalışma bize aslında birçok veri sundu, derli toplu. Hem bu alanda çalışma yürüten, emek harcayan akademisyenlerden hem de doğrudan ilgili örgütlerle, kişilerle yerinde yaptığımız görüşmelerden hayli yararlandık.

Şimdi, Başkan, iki şey ortaya çıkıyor. Bir: Tarım işçilerinin ulaşım, beslenme, sağlık, sosyal güvenlik benzeri şeylerle ilgili buradaki -hani, yürek kaldırmayacak diyelim, çok, böyle- manzaraların iyileştirilmesi; bunlara düzenlemeler getirmek. Şimdi, elimizde iki şey var -bu son 3 sayfalık sonuç ve öneriler kısmında da değinilmiş- yani bir Başkanlık genelgesi ve METİP uygulamaları var, bunları da yerinde gördük. Dolayısıyla, birinci yaklaşım açısından yani bunlardaki uygulama analizini yaparak, “olanlar, olmayanlar, yapılmayanlar” gibi ve “Şunlar da yapılsın.” diye bir iyileştirme tedbirleri, önerileri getirmek; bu bir yol tabii, bunu bir ölçüde yapabiliriz. Ama hani, bütün beklentiyi, çözüm beklentisini buraya yüklemenin sonuç alıcı ve gerçekçi olmayacağını düşünüyorum çünkü zaten işte, 2010 yılından bu yana bunlar olsun diye bir şey yapılmış yani yönergeler, benzeri şeyler verilmiş ama çok sonuç alınmadığı ortada, performansın hayli düşük olduğu ortada. Dolayısıyla, belki de biz yine buralara hatırlatmalar yapacağız, öneriler içerisinde de var belli başlıklar altında ama esas itibarıyla sorunun daha böyle yapısal, belki de bir anlamıyla radikal diyelim -yani o kelimeyi kullanabiliriz de, kullanmayabiliriz de ama- daha böyle esaslı bir şey yapmak ve... O da işin gelip bağlandığı nokta herhâlde yani tarım işçiliğini, bu denli büyük bir nüfusu, istihdamda çok önemli bir yer kaplıyor ve bundan sonra da olacak hiç şüphesiz... Dolayısıyla, bu, iş hukuku ve İş Yasası çerçevesinde bunları bir düzenlemeye doğru gidilmesi -bir çırpıda olmasa bile- ya mevcut İş Kanunu’nda ya tarım iş kanunu üzerine yeni bir çalışma yapılarak belki de... Birinci genel şeyim bu olacak. Yani diyelim ki şimdi bu kadar zaman sonra böyle bir komisyon oluşturulup ortaklaşa bir şey yapacaksak ve bu açıdan gerçekten hatırı sayılır bir açılım yapacaksak biraz esasa dokunması lazım yani burada sıkıntılıların kaynağını görüp. Yani sıkıntılıların kaynağı eğer dersek ki sadece idari şaysizlik, hani, hatalar, kusurlar, öngörüsüzlük, basiretsizlik ya da işte, “il özel idaresi”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 2

dememiş de il özel idaresi kalkmış vesaire gibi, hani, buralarda ararsak yeniden benzer problemleri yaşamamız kuvvetle muhtemel diye düşünüyorum.

Şimdi, bugün bize ulaştırılan bu 3 sayfalık şeyde mesela yeni eklenen şeyler var sorun başlıkları açısından. O açıdan iyi, mesela ortak veri tabanı, bunların, bütün bu alanların birleştirilmesi açısından. Burada bir adres de göstermek gerekiyor, doğrudan hem Bakanlık hem İŞKUR'un devrede olması lazım. Sizin de açılıştaki belirttiğiniz gibi, biz özel istihdam bürolarını yani Çalışma Bakanlığında doğru bir zamandır konuşulan ve aslında emek örgütlerinin, sendikaların da çok güçlü şekilde karşı çıktığı bu şeyi biz burada gündeme almamalıyız. Öyle bir yaklaşım burada bizde görüş farklılıklarını ortaya çıkarır ki biz olabildiğince Komisyon çalışmamızda bir ortaklaşmayı ve ortaklaştığımız bir rapor sunmayı gözetmeliyiz.

Şimdi, burada 9, 10, 11'inci maddeler eklenmiş; "seçme, seçilme hakkı", "örgütlenme sorunları" gibi. Bunları biz şöyle şey yapabiliriz: Yani "siyasi haklar ve örgütlenme sorunları" şeklinde iki başlık birleştirilebilir. Yani sadece "seçme, seçilme hakkı" gibi, böyle ayrıntı, şey değil, daha çok bir "örgütlenme" başlığı altında olabilir.

Bir diğer şey, ben dün söylemiştim, kadın istihdamı meselesi. Yine ya atlandı ya da belki de ona ihtiyaç duyulmuyor. Oysaki buradaki nüfusun çok önemli bir kısmı kadın, hem anne olarak, eş olarak, genç kız olarak orada onların yaşadıkları problemlere ayrı bir başlık altında değinilmesi gerekir. Hani, biz belki de orada çözüm önerisi çok şey üretemeyecek olsak bile elimizdeki raporlar çerçevesinde, en azından onlara değinmiş oluruz. Dün çünkü öyle bir şey de geldi.

Bir de bu, yabancı işçiler meselesi bu başlıklarda yine yok. Onları ele almamız gerekir diye düşünüyorum.

Burada Başbakanlık genelgesine, METİP'e atıf yapılmış. Yani burada bir ayrıntısı yok ama. Yani raporumuzun içinde olacaksa ayrı bir şey ama bir değerlendirme ihtiyacı var. Yani bu genelgeyle ilgili mülkiye müfettişlerinin ayrıntılı bir raporu var, o açıdan bize...

BAŞKAN – O yeni geldi.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Onu biraz kapsamlı olduğu için bizim biraz çalışmamız lazım üzerine. Orada saptamalar var ama buraya çok yansımamış.

Bir de bu alandaki ihtiyaçların yürütülmesi, koordinesi, altyapısı, benzeri şeylerde iki şey var. 2'nci maddede İçişlerinin koordinasyonu meselesi var. Buna şöyle bir şey bulabilir miyiz Başkan: Yani İçişleri Bakanlığı tamam, şey olabilir ama yani burada Çalışma Bakanlığıyla bir eş güdümü her hâlükârda... Çünkü bir çalışma hayatı bu sonuç itibarıyla. Meseleyi sadece bir konut, barınma, ulaşım, ya da işte, başkaca alanlardaki yani bir idari, mülki amirlerin bir meselesi olarak görmekten öte, nihayetinde çünkü bu nüfus Çalışma Bakanlığının da takip edeceği, etmesi gereken bir nüfus olduğu için... Özellikle bu 2'nci ve 3'üncü maddelerdeki İçişlerinin koordinasyonunu ya da mülki idare amirlerinin sorumluluğunu aynı zamanda Bakanlığın... Diğer taraftan 3'üncü maddede de yerel yönetim ile mesela valilik eş güdümlü çalışmalı. Yani zaten zorunlu duyacaktır herhâlde birçok şeyi. Yani bütün bir sorumluluğu mülki idareye vermekten ziyade yerel yönetimlerin de hem demokratik bir işleyiş açısından hem oradaki bulunan bütün bir nüfusun ihtiyaçlarını hem işte, oradaki halkın sosyal, kültürel ilişkileri açısından yerel yönetimi burada göz ardı etmemek lazım.

Benim bu son 3 sayfalık rapordan çıkardığım şey bu ama esas şey, gerçekten dişe dokunur ve bu alanda ileri bir adım atmaya sağlayacak olan şey, hakikaten önemli bir nüfus, bu iyileştirme tedbirlerinin yanında çok daha... Hani, uygulanabilir olup olmaması, benzeri türde tartışmalar da yürüttük ama ondan bağımsız, tek bir işçi dahi olsa bu İş Kanunu kapsamına alınması meselesinde biz bir çalışma yapmalıyız diye düşünüyorum.

Bu aşamada bunları paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Bugüne kadar gerçekten güzel bir çalışma yürütüldü. Neticede ortaya güzel bir eser, güzel bir rapor çıkarma amacıyla bugüne kadar gerekli toplantılar yapıldı, kurumlardan bilgiler alındı. Bu anlamda da tabii, özellikle şahsınıza teşekkür etmek istiyorum Sayın Başkanım. Tabii, burada bu ahengin sağlanmasında, böyle bir güzel çalışmanın yapılmasında sizin gayretleriniz takdire şayan.

Sonuçta da ben de istiyorum ki hepimizin katıldığı... Mutlaka farklı görüşlerimiz olacaktır yani milletvekilleri olarak ama ortak bir noktayı yakalayarak rapora muhalefet şerhi yazmayacak bir noktaya götürebilsek ben bunun büyük bir başarı olacağını düşünüyorum. Ben açıkçası şahsım adına bir muhalefet şerhi yazmayayım yani ortak noktalar yakalayalım, hepimizin raporu olsun, iktidar muhalefet güzel bir eser ortaya koysun.

Özellikle dün çalışmanın önemli bir kısmına katılmadım. Malum, işte, Genel Kurul çalışmaları, konuşmalarımızın olması, o nedenle dünkü tartışmaların birçoğunda yer alamadım. Herhâlde dünkü kapsamlı, daha detaylı "sonuç ve öneriler" kısmını 3 sayfaya inmiş. Öyle mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 3

BAŞKAN – Özet olarak yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Rapora girecek metin olarak bu düşünülüyor değil mi?

BAŞKAN – Yok, ön bilgi olarak. Yani bundan sonraki yol haritamızda... Yoksa bir “öneriler” bölümü var ayrıca, daha geniş var. Bir de ondan da daha geniş bir şey var, öyle ifade edeyim. Yani şu anda üç aşamalı bir şey olmuş oldu. Bu 3 sayfalık, bir tahmini 16-20 sayfalık -dün üzerinde görüştüğümüz- bir de toplamda 300 sayfalık genel bir rapor var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama raporun sonuç önerisinin... Bu o zaman rapora koyacağımız metin değil de çerçeve anlamında mı?

BAŞKAN – Bunu şey olarak, biz “Giriş bölümü eksik, girişle ilgili bir hazırlık yapın.” dedik arkadaşlarımıza. O 16 sayfalık raporun önüne eklenecek bu, yoksa ön rapor değil.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben açıkçası bunu da burada okuyabildim şimdi. Dikkatimi çeken birkaç konuyu ifade edeyim.

Mevcut sorunların çözümüne yönelik var olan yasal düzenlemeler bazında 5510'daki ek 5'inci maddeyi de yazmanızda fayda var diyorum. Sosyal güvenlik borçlanma imkânı var ya yani o da bu yönde bir mevcut düzenleme. Ha, eksikliği var, daha önce tartışmıştık, bunun farklı bir düzenleme hâline gelmesi lazım.

Bir de burada 2'nci maddede sorunları saymışız, “Bir yasal düzenleme yapılması yararlı olacaktır...” “Yasal düzenleme yapılması yararlı olacaktır.” deyip böyle bir genel ifade, bilmiyorum, biraz açmamız daha uygun olmaz mı? Yani ulaşım ile ilgili nasıl bir yasal düzenleme olacak? İşte, sağlıkla ilgili, güvenlikle ilgili, eğitimle ilgili nasıl bir yasal düzenleme öngörüyoruz Komisyon olarak? Bunların da yer almasında fayda var, değilse çok genel bir ifade olur bu diye düşünüyorum.

Yine, burada dikkatimi çeken, son 6'ncı maddede “Tarımda iş aracılığı yönetmeliğinin uygulanması için öncelikle tarımın iş olarak algılanmasını sağlayıcı mekanizmalar kurulması” diyoruz. Neyi kastediyoruz anlamadım ben buradan. Yani tarımın iş olarak algılanmasını sağlayıcı mekanizmalar kurulması...

BAŞKAN – Onu bir soralım arkadaşlara, o yeni eklendi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir de sadece bu boyutuyla mı Bakanlığın denetimini düşünüyoruz yoksa mevsimlik tarım işçileriyle ilgili tüm konuları da kapsayacak şekilde Çalışma Bakanlığına, iş müfettişlerine bir yetki verilmesini mi düşünüyoruz? Ben ikincisinin daha doğru olduğunu düşünüyorum. Yani Bakanlık müfettişleri bu alanda her konuda yetkili olsun yani denetim yetkisi olsun. Onun dışında, şu anda bu 3 sayfalık metinle ilgili söyleyeceğim bir husus yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Gerçekten, arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, çok iyi bir çalışmadan sonra işin raporlama aşamasına geldik. Sürece katkı veren, başta zatinaliniz olmak üzere, bütün arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum. Ayrıca bürokrat arkadaşlarımızın da konuyu özümsemeleri, yaşamaları önümüze iyi bir raporlama çıkmasına da inşallah vesile olacak.

Dünkü çalışmamız çok verimliydi, hadiseyi daha iyi özümstedik. Bugün bu giriş olarak bildirilen, Levent Bey'in de bahsettiği ilavelerle rapor biraz daha çözüme yönelik, sorunların doğru tespit edildiği ve çözüme de yakın olduğumuzu belirten bir rapor olmuş.

Şimdi, benim bu hazırlıklarda gördüğüm eksiklik, Başbakanlık genelgesi haddizatında mükemmel bir genelge. 2010 yılında böyle bir genelge hazırlanmış, sene 2015, sahada gördüğümüzle bu genelgenin hiçbir alakası yok. Yani bu genelgenin gereği yerine getirilseydi bugün çok daha farklı bir tabloyla herhâlde karşılaşmış olsaydık mevsimlik tarım işçilerinin başka sorunlarını tartışıyor olacaktık. Öncelikle bu genelgenin uygulanabilmesiyle ilgili, neden uygulanmadığının sorgulanması gerektiğine ben inanıyorum. Yani raporun ağırlıklı kısmının da önerilerde bu olması gerektiğini ben düşünüyorum.

Katkısı olan herkese tekrar teşekkür ediyorum.

Süreç içerisinde yine görüşlerimizi sizlerle paylaşıyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, bu genelgeyle birlikte, biliyorsunuz, eylem planı da var. Yani uygulamada sorun olduğu konusunda artık hepimiz aynı kanaatteyiz. Yani aslında gerek genelgeyle gerekse Çalışma Bakanlığının yaptığı o eylem planıyla ilgili çalışma konunun sıkıntılarını ortaya koymuş ve nasıl çözülebileceğini bir plana bağlamış ama uygulamada buna riayet edilememiş. Ben bunu şeye bağlıyorum, hani, yasal dayanak -hani burada da getiriyoruz ya öneri- ve ilgililere, görevlilere, yetkililere sorumluluk yükleme yapılırsa yasal bir düzenlemeyle, ben inanıyorum ki, o öngörülen düzenlemelerin hepsi rayına girer, yoluna girer.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 4

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şu anda aslında geldiğimiz nokta, Komisyonun ben çok verimli ve ayrıntılı bir çalışma ortaya koyduğunu düşünüyorum. Yani şu anda çok iyi bir ürün oluşturabilecek bütün altyapımız hazır ama dünkü toplantıda ve şu andaki tespitim, bu çalışmayı ete kemiğe büründürme noktasında istediğimiz formatı yakalayamadık, şu anda onu tartışıyoruz aslında, dünkü beş altı saatteki şeyimiz de bu. Bunda tabii ki başta şahsım olmak üzere, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın... Bu geçen on beş gün içerisinde gerçekten Meclisin çok olağanüstü yoğun gündeminden... Yani raporla ilgili, ben bir haftadır gece saat üçte gittiğimde “Evet, bu gece raporu sabah dörtle altı arası okuyacağım.” diye kendimi şartlıyorum ama bünye buna izin vermiyor. Biraz da onun getirdiği...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – İç güvenlik bizi perişan etti.

BAŞKAN – “Biraz muhalefetin bu konudaki tutumu dolayısıyla...” falan diyordum.

Şimdi, dün uzun uzun bir görüşme yaptık. Az önce sayın vekilimizin o bahsettiği yasal dayanak, dün bütün bunları ayrıntılı gördük ve genelde şu noktaya gelindi: Şu anda Mecliste bir çalışma var özel istihdam bürolarıyla ilgili. Biz bunun ayrıntılı bilgi notlarını alalım, bir inceleyelim. Geldi ama inceleme imkânımız olmadı genel anlamda. Bunu ayrı bir inceleyelim ama biz şu andaki raporumuzu ve çalışmalarımızı mevcut durum ve bunun üzerinden neler yapabiliriz üzerinden yürütelim.

Burada da önümüze iki temel başlık çıktı. Bir: Olayın sosyal güvenlik ve çalışma ilişkileri boyutu itibarıyla radikal bir öneri veya farklı bir öneri, bunun İş Kanunu’na tabi olması. İş Kanunu’na tabi ettiğiniz zaman zaten ücret, izin, sosyal güvenlik falan, bunlara benzer bütün meseleleri tamamen ayrı bir bakış açısıyla çözüyorsunuz. İkincisi: İş Kanunu’na tabi alsanız da almasanız da şu anda bu insanların belirli dönemlerde hareketinden ve gittikleri yerlerdeki kaldıkları durumlardan dolayı temel ihtiyaçlarının karşılanması noktasında yaşadıkları problemler.

İkinci bölümde çözüme yönelik olarak önümüzde bir mevzuat var, genelge ama bunu yetki ve sorumluluk ve tanımlama noktasında, hesap verilebilirlik noktasında ucu açık olduğu için bu iş ortada kalmış, proje olarak kalmış. Duyarlı olan bu işle ilgili bir şeyler yapmış, duyarlı olmayan da “Böyle bir proje mi vardı?” diye kenara koymuş.

Şimdi, bizim birinci kısım, İş Kanunu’na tabi olup olmaması meselesi ile özel istihdam büroları aslında birlikte değerlendirilebilecek bir alan; ikincisi ise mevcut olan düzenlemelerle ilgili. Biz şu andaki raporumuzu daha ziyade ikinci düzenlemeler noktasında, tanımlamalarımızı net yapacağız. Mesela ulaştırmayla ilgili önerilerimizde –ben onun için fotokopiyi az önce vekilime ilettim- mesela demişiz: “D3, D4 belgesi şöyle olacak.” işte, “Şu kanunun şu maddesi şöyle değişecek.” Bunu, dünkü görüşmelerimiz noktasında raporlarımızı somutlaştıracağız, net olarak, nokta vuruş. Dün beş altı saatlik görüşmelerimizin tutanaklarının bir örneğini de ben alayım çünkü çalışmamızda bize ışık olur. Mesela Halk Sağlığıyla ilgili dedik ki: “Halk Sağlığıyla görüşülsün.” Orada iki ayrı öneri var; işte, Toplum Sağlığı demişiz, bir de aile hekimliğine vurgu yapmışız. Bunun ne olması lazım? Dünkü o beş altı saatlik görüşmelerimizde o bahsettiğimiz vurgular üzerinden, kurumlarla da irtibatlaşarak bütün uzman arkadaşlarımızın bunu tek bir öneriye ve somut öneriye dönüştürmeleri gerekiyor. Bununla ilgili yani dünkü o beş altı saatlik toplantıda konuşma esnasında, cümle arasında “Şunlar yapılmalı.” diye söylediğimiz noktalarla ilgili raporun tekrardan bir elden geçirilmesi gerekiyor.

Bu raporun oy birliğiyle çıkmasını ben son derece önemsiyorum. Belki biraz ağır bir cümle olacak ama buna mecburuz yani bu ortak bir problemle ilgili bizim mutlaka ortaklaşmamız gerekiyor.

Şimdi, dünkü Çalışma Bakanlığının sunumundan kendi kişisel anlamdaki görüşüm, yani eğer bu özel istihdam bürolarında... Ki mesafeli durmamızın sebebi, işte, bu işin taşeronlaşması falan olabilir. İkincisi de 2,5 milyon mevsimlik tarım işçisi var... Toplamda yaklaşık 2,5 milyon civarında bildiğim kadarıyla; gezici demiyorum, mevsimlik tarım işçisi. Yani şimdi, 485 bin gezici varsa tahminim 2 milyon -ki vardı TÜİK rakamlarında- 2,5 milyon da mevsimlik tarım işçisi var. Diyelim Şanlıurfa’dan eğer 100-150 bin kişi başka bir ile gidiyorsa en az 400 bin kişi de kendi tarlasında çalışıyor, o da mevsimlik sonuçta yani bu bağlamda. Bu 2,5 milyon kişiyi biz sosyal güvenlik sistemine dâhil ettiğimiz zaman bir yandan üreticiye yük geleceği için tarım diye bir şey kalmaz, sürdürülemez bir şey olur. Ama eğer bize sunumda söylendiği gibi, bu 2,5 milyon kişinin sigortasıyla ilgili yani SGK primiyle ilgili Tarım Bakanlığı desteklemeleri üzerinden bir şey yapılacaksa muazzam bir şey olur. Hem kayıt altına almış olursunuz hem iş ilişkileri itibarıyla İş Kanunu’na tabi olmuş olur hem de sosyal güvenlik primi itibarıyla çalışana da, “işveren” dediğimiz köylüye de, üreticiye de herhangi bir yük gelmemiş olur. Eğer bu istihdam büroları böyle bir şeyse -çünkü ne olduğunu daha tam bilmiyoruz, inceleyeceğiz- o zaman bu zaten Levent Bey’in bahsettiği radikal çözümün daha da radikal. Onu tam kestiremediğimiz için şu anda onu kenarda tutuyoruz. Çünkü ona dönük cümle kurduğumuz zamanki raporun yazımıyla mevcutlar arasındaki... Bu sefer biz 10 maddelik ulaşım ile ilgili çözüm önerilerinde birbirleriyle ihtilaflı maddeler yazmak durumunda kalacağız. Dün mesela buna benzer bazı tespitlerimiz vardı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 5

Eğer Komisyon üyesi arkadaşlarımız da uygun görürlerse... Şimdi, bütün verileri aldık; şu anda 16 sayfalık bir raporumuz var, onun girişi olarak 3 sayfalık –buna bazı düzenlemeler yapacağız- bir de genel anlamda bir raporumuz var. İstihdam bürolarıyla ilgili şu anda bize bir bilgi notu geldi. Bunları ayrıntılı bir şekilde inceleyelim, üzerinde çalışalım ve artık nihai olarak önümüzdeki hafta içerisinde bu veriler ışığında raporumuza son şeklini verelim diye düşünüyorum.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkan, dün ben bir şeyde bulunmuştum, hatırlarsanız. Yani bu, tarım ve toprak alanı, şimdi, baktığımızda, dinlediğimizde ne işçisi kazanıyor ne de üreticisi; memnun olanı yok ama tarıma ihtiyacımız var, gıdaya ihtiyacımız var, güvenli gıdaya ihtiyacımız var ve bu işçiler de dolayısıyla bu olduğu sürece işçilik yapabilecekler. Biz becerebilsek de tabii şey olabileceği yani genel olarak ülkemizin tarım politikaları açısından da alınması gereken önlemler, benzeri şeylere değinmelerde bulunsak en azından görüş ve öneriler anlamında, bu da iyi olur. Çünkü sadece kendi başına bir işçinin durumunu ele almak değil de onun çalıştığı, üzerinde hareket ettiği alanın da nasıl sıkıntılarla, sorunlarla karşı karşıya kaldığı açısından. İşte, burada dışa bağımlılık var, birçok şey var, işte, “gıda fiyatlarında artış” diyoruz, “gıda ürünlerindeki fiyat artışı” diyoruz, benzeri şeylerden hep yakınıyoruz. Bu daha komplike bir çalışmayı işaret ediyor ama yani yapabilirsek hocalarımızdan gelebilecek katkılarla birlikte, bu yönüyle de şeyimizi geliştirebiliriz yani.

BAŞKAN – Bu konuda şu olabilir: Yani bu konuyla ilgili yeniden bir süreç başlatma yerine bizim bu ara zaman içerisindeki yapacağımız çalışmalarda, değerlendirmelerde bizim kendi yapacağımız tespitler falan olursa bunları burada hep beraber istişare ederiz, bunların içerisinde hep beraber üzerinde ortaklaşacağımız konuları elbette ki... Yani bugün mevsimlik tarım işçisinden bahsediyorsanız tarım politikalarıyla ilgili birkaç cümle kurmanızda hiçbir beis yok, olmaz yani bu gayet işin doğası gereği bir şey olur.

Bunlarla ilgili vekillerimin farklı değerlendirmeleri yoksa...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, ben şunu ifade edeceğim: Şimdi, herhâlde dünkü görüşmelerden sonraki düzeltilmiş hâli değil mi bana verdiğiniz metin, yoksa dünkü görüşmelerin metni mi?

BAŞKAN – Dünkü görüşmeler, daha şimdi düzeltme olmadı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Orada sosyal güvenlikle ilgili dikkatimi çeken bir şey oldu. Hani, diyoruz ki: “Mesleki anlamda geçici ilişki kurmak suretiyle oluşturulacak özel istihdam büroları aracılığıyla mevsimlik gezici tarım işçileri istihdam edilmeli. Ücretleri ve sigorta primleri bu bürolarca karşılanmalıdır.” 3’üncü maddede de “EK-5 kapsamındaki sigortalılardan her yıl için...”

BAŞKAN – Evet, az önce bahsettiğim konu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, bu çelişki... İsteğe bağlı olan bir sistem, mevcut sistem. Önerilen birinci sistem, bir anlamda, zorunlu sigortalı yapıyor yani özel istihdam bürosunu ama özünde de ben şunu ifade edeceğim: Şimdi, özel istihdam bürolarıyla ilgili ne kadar tartışsak tartışalım, herhâlde bir ortak noktaya gelemeyiz diye düşünüyorum. Yani, çünkü, bu konuda çeşitli kaygılar var, sistem henüz oluşmamış yani mevcut uygulamalar da dikkate alındığında, bu tamamıyla ülkemizde... Belki Avrupa’daki, başka yerlerdeki uygulamalar doğru sonuçlar vermiş de olabilir, onu incelemedim ama şu an ülkemizde bunun bir kiralık işçilik yani kölelik anlamında, aynen, taşeronlaşmanın değişik bir versiyonu hâline dönüşebileceği kaygımız var. Çünkü, bu sistem tartışmalı bir konu, sendikalarımızın –ki siz de sendika kökenlisiniz- çok şiddetle karşı çıktığı bir konu. Bu anlamda, bundan biraz ayrı tutarsak daha doğru olacak diye düşünüyorum. Yani, özel istihdam bürolarını biz önerilerimiz arasına koymayalım diye düşünüyorum ama raporun içine böyle bir model önerisi geldi diye belki konulabilir ama bizim önereceğimiz, özellikle bu sonuç-öneriler kısmına bunu koymamamız gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Dün biz şöyle bir şey yaptık: O bahsettiğiniz bütün çözüm önerileriyle ilgili, arkadaşların hazırladıkları raporları madde madde müzakere ettik. Sizin az önce tespit ettiğiniz konu gibi birçok alanda da böyle çelişkili olan ifadeleri arkadaşlarla paylaştık. Arkadaşlar hepsinin notlarını aldılar. Zaten dünkü şeyden de çıkarırlar. Onun için ben... Bu arada “Onları da bir inceleyin, ona göre değişiklikler falan yapın.” dememizin altındaki şey bu. İstihdam bürolarıyla ilgili, yalnız orada değil, birkaç yerde var. “Onu da ayıralım. Onunla ilgili bilgi notu alalım.” dedik. Bugün bilgi notları geldi. Bilgi notlarını, bunları biz bir inceleyelim. Avrupa’daki örneklerini istedik. Onlarla ilgili de herhâlde bize veriler geldi, öyle mi? Onlar da yeni geldi. Onlara da bir bakalım. Bu iş oralarda nasıl oluyor, istihdam büroları?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, hemen şöyle bir baktım bilgi notuna da... Şimdi, en çarpıcı şey, bu geçici iş ilişkisi yani Amerika, İngiltere’den örnekler veriliyor. “Bu şekilde çalışan işçilerin yüzde 49’u işinden memnun, yüzde 34’ü ise çok memnun.” Şimdi, bu, teşvik etmek ve benimsetmek için kullanılan ifadeler ama şimdi, Amerika, İngiltere yani orada bir çalışma hayatında işçi sınıfının kazanımları açısından başka şeylere falan bakıldığında yani işin arka planı ve altyapı açısından bakıldığında, herhâlde bizden fersah fersah farklılıklar var. Yani, hadi, “Orada memnunlar.” deyip bizde uygulamaya kalkıldığında hakikaten milletin canını çıkarmaktan beter ederler yani. Onun için...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 6

BAŞKAN – Şöyle: Yani, tabii o rapor, malumunuz, yeni geldi. Biz burada Avrupa'daki uygulamalarla ilgili yapacağımız herhangi bir rapordaki yazımda, yorum yerine bir tespit yaparız. Nasıl yaparız? İşte, bu en fazla hangi ülkede uygulanıyor? İşte, diyelim ki A ülkesi, B ülkesi. Bununla ilgili yasal düzenleme ne zaman yapılmış? Yasal düzenleme bizim temel konularla ilgili neyi içeriyor? Bu şekilde, çalışan sayısı, tarım içerisindeki toplam oranı, buna benzer veriler üzerinden onlar değerlendirilir. İşte, bu bahsettiğimiz, buna benzer birçok şeyi bizim bu arada tekrardan bir incelememiz gerekecek. Dedğim gibi, aslında yani elimizde o kadar çok veri oldu ki “Hangisini nerede, nasıl kullanırsak daha verimli olabiliriz?” noktasında biraz kafamız karışık, işin özeti bu. Bu kafa karışıklığını da çözümlemenin tek yolu, bu konulara en az üç dört günümüzü, vaktimizi verip birbirinden ayıklamak. Yani, benim kendi değerlendirmem...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Uygulamada tespit ettiğimiz bazı konuları burada ifade edeyim ki mutlaka sizlerin de bu yönde tespitleri vardır. Mevcut uygulamada müteahhit işçileri yani taşeron işçilerinin, faraza, asgari ücretten alıyor, fakat müteahhit her ay 100 lirasını, 200 lirasını alabiliyor yani böylesi uygulamalara şahidiz. Çok daha ilginçini söyleyeyim ki kurum adı da vardı bende, çünkü raporunu gördüm. Kamu kurumunda çalışan taşeron işçilerine verilmesi gereken yemektir, bazı sosyal haklardır, bunların dahi -yani kamuda çalıştırılıyor- verilmediğini Sayıştay tespit etmiş. Yani, böylesi bir ortamda, çalışanları hepten... Bu şekilde, bir anlamda şimdiki müteahhitlerin yerine özel istihdam bürosu geçmiş olacak. O açıdan, mevcut uygulamadaki örnekleri de dikkate aldığımızda doğru olmadığını düşünüyorum yani özel istihdam bürosuna biz önerilerimizde hiç girmeyelim.

Yani, arkadaşlarımız da kusura bakmasınlar, ben de bürokrasiden gelen biriyim. Yani, arkadaşlarımızın yaptığı çalışmaları yanlışmış gibi lanse etmekten ziyade bir orta yolu, doğruyu bulma çabamız var. Ben bürokrat arkadaşlarıma da yaptıkları çalışmalardan, emeklerinden dolayı hakikaten ayrı ayrı hepsine teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – O zaman, uygun görürseniz önümüzdeki hafta içi... Çünkü, yarın herhâlde Meclis çalışmıyor bildiğim kadarıyla, hafta sonu da aynı şekilde. Önümüzdeki hafta için bir gün belirleyelim.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Belki hocalarımız, Zeynep Hoca falan, onları da...

BAŞKAN – Hocam, bir değerlendirmeniz olacak mı?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Var mı böyle yani tablo üzerine biraz fikir de alalım.

BAŞKAN – Tabii, tabii, buyurun.

PROF. DR. ZEYNEP ŞİMŞEK – Şimdi, Sayın Başkan, izin verirseniz önce... Ben de yeni okudum özel istihdam bürolarını. Eğer tümünü okursanız göreceksiniz ki bu lise ve yükseköğrenimliler için bir şey. “Bu bürolar aracılığıyla çalışanların yüzde 27’si yükseköğretim mezunu, yüzde 50’si lise mezunu.” diyor. Bizim mevsimlik tarım işçilerimizin yüzde 70’i okuma yazma bilmiyor. Dolayısıyla da bence kendi nüfusumuzun özellikleri açısından bunu çok iyi irdelememiz gerekiyor. Benim önerim, naçizane, bugün de gelip... Hep isterim ki burada olayım ama olamıyorum ama gönlüm hep burada, onu bilin lütfen. Şöyle bir önerim var: Yarın uzman arkadaşlarımızla -benim önerim- sabah oturalım, bölüm bölüm, bir kere ayrılaştıralım yani ulaşım -söylediğiniz gibi- öneri bir başka yerde olamaz. Biz yarın bu ayrılaştırmayı yapalım, konuşulanlar çerçevesinde yapalım. Ondan sonra bir dil birliğine oturmalı. Bölümler değişecek. Çünkü, ana sorunumuz hakikaten veri tabanıyla başlıyor yani sorun alanlarını tekrar bir yapılandırılm, çözümleri de yapılandırılm yarın ve sizlere sunalım. Bu arada da hakikaten bunları da daha iyi irdeleyelim. Çünkü, raporun özü, eldeki verilerle ilgili o değişmez... Yani, bütün kurumlar geldi, sunumlarını yaptı, bilim insanlarının da metinleri alındı. Onlardan yola çıkılarak o sorunlar yazıldı. Gözlemler de o yazılanları doğruladı. Dolayısıyla, orada ben bir tartışma olacağını düşünmüyorum sorunları yazarken. Onları yazalım. Çözüm önerilerimizin ana başlıklandırması kalsın. Önerileri yine yazalım izninizle ve biz sizlere arz edelim, bunları da irdeleyerek yazalım ama. Çünkü, sizler çok yoğunsunuz, seçim dönemi.. Hani, bizim gerçekten katkı sunabilecek başka kişilere de ulaşmamız kolay açıkçası. Dolayısıyla, yarın ben hakikaten kalıp bunu yapmak istiyorum. Çünkü, raporun ilk hâli bana geldiğinde de üzerinde çalıştım, size de zaten gönderdim. Sorunları iyi tanımlayalım. Zaten bizim ülkemiz başka ülkelerden farklı, çalışan insanımızın niteliği de farklı. Buna göre bir araya getirelim, size arz edelim. Sonra haftaya onun üzerinden okunup çalışılmasının ben daha yararlı olacağını düşünüyorum, benim görüşüm.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, bizim, önümüzdeki hafta belirleyeceğimiz toplantıda mutlaka... Bu arada, arkadaşlarımızın o dün yapılan beş altı saatlik uzun müzakerelerde elde ettiği veriler doğrultusunda raporu yeniden düzenlemeleri gerekecek. İşte, bu bahsettiğimiz özel istihdam işini çıkaracaklar, bazı konularda somut önerilerini ortaya koyacaklar ama bu çalışma yarın da yapılabilir yani siz kendi aranızda bu konuda uzun uzun bir müzakere yaparsınız.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Evet, bir araya gelmelerinde fayda var.

BAŞKAN – Siz bir araya gelin. Hatta ben şunu da yapabilirim: Yarın sabahtan siz bir araya gelirsiniz, uzun bir üç beş saatlik toplantı yaparsınız. Saat dörde, beşe doğru nihai olarak toplantıya ben kendim de gelir, iştirak ederim. Bu konuda yaptığımız çalışmaları bizimle paylaşırsınız yani ne duruma geldiniz, nedir. Komisyon Başkanı olarak benim size önerilerim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/34)

Giriş :

Tarih : 19/3/2015

Stenograf :

Kayıt: Ar. Tarım

Sayfa: 7

olacak ki aşağı yukarı arkadaşlarla aynı pencereden bakıyoruz. Varsa onları ben sizinle paylaşırım. O ara hafta sonu onlara çalışırız. Önümüzdeki hafta biz tekrardan toplandığımızda artık biraz daha “Tamam, bu olmuş da şurayı, şurayı alalım.” deyip bir iki gün içerisinde toparlayacağımız bir noktaya getirmemiz gerekecek, yoksa yetişmeyecek rapor.

Bu konuda biz Komisyon üyesi arkadaşlarımızla kendi aramızdaki toplantının tarih ve gündemini belirleyelim, diğer konuyu tekrardan sizlerle paylaşırız.

Önümüzdeki hafta için nasıl bir şey belirleyelim? Hafta sonu tatilse pazartesi günü burada olmama durumumuz var, öyle mi, ağırlıklı olarak? Pazartesi çalışıyor muyuz?

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Çalışıyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hatta pazara bile koyabilirsiniz.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başkanım, haftayı düşünürseniz salı ve sonrasındaki bir gün için olursa iyi olur.

BAŞKAN – Siz pazartesi yoksunuz herhâlde.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yokum, evet, toplantımız var.

BAŞKAN - Olmanızı isteriz, bütün milletvekili arkadaşlarımızla. Çünkü, o konuda şey veriyorsunuz.

O zaman salı günü...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İyi bir metin gelir o zaman.

BAŞKAN – Tabii. Ha, bu arada, tabii, biz sizlerle yapacağımız yarınki şeyin neticesinde bu raporun, bir an önce, belki yetiştirebilirsek pazar günü falan, bir örneğini size gönderirim. Çünkü, siz de üzerinde bir çalıştıktan sonra buraya geldiği zaman daha verimli olur.

Salı günü saat olarak nasıl uygun görür arkadaşlarımız? Salı günü sabah, tabii, grup toplantıları var. Öğleden sonra da...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 15.00 uygun herhâlde.

BAŞKAN – 15.00 uygun olur mu, Genel Kurul açıldıktan sonra?

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Öyle yapalım, tamam.

ALİ AŞLIK (İzmir) – 15.30 olsun.

BAŞKAN – 15.30 diyelim.

Salı günü saat 15.30'ta toplanmak üzere bugünkü toplantıyı tamamlıyorum.

Kapanma Saati: 16.12